

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vrácení soudního poplatku po novele zákona o soudních poplatcích

Soudní poplatky vybírají soudy České republiky za řízení a za jednotlivé úkony na základě zákona č. [549/1991](#) Sb., o soudních poplatcích, v platném znění (dále jen zákon o soudních poplatcích). Během své existence byl zákon několikrát novelizován. Letos byla schválena rozsáhlá novela zákona o soudních poplatcích zákonem č. [218/2011](#) Sb., s účinností od 1.9.2011. Novela se výrazně dotkla obměny sazebníku soudních poplatků. Konkrétně došlo k zavedení nových položek do sazebníku a k úpravě výše sazeb poplatků. Důvodem změn v sazebníku je skutečnost, že během desetiletí došlo ke zvýšení průměrné hrubé mzdy, hrubého domácího produktu a zvýšení nákladů na provoz soudů. Tyto okolnosti bylo třeba promítnout do výše sazeb soudních poplatků tak, aby daná výše poplatku zcela odrážela ekonomicko-společenské poměry a odpovídala složitosti sporů[1].

V novelizovaném zákoně nelze přehlédnout i novou úpravu vrácení soudního poplatku. Nově jsou stanoveny podmínky vrácení zaplaceného poplatku. Soud vrací poplatek v celé nebo snížené výši. Zákon upravuje též lhůtu k vrácení poplatku a případně nárok poplatníka na úrok z opožděného vrácení poplatku.

Vrácení soudního poplatku

Právní úprava před novelou

Podle předchozí právní úpravy účinné do 1.9.2011 vracel soud zaplacený soudní poplatek za řízení s platným podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání, kasační stížností, bylo-li řízení zastaveno před prvním jednáním, vždy v celé výši. Stejně tak postupoval i v případě odmítnutí podání nebo při uzavření smíru, došlo-li k jeho uzavření před prvním jednáním. Za zmínku také stojí skutečnost, že v 90. letech se podle dosavadní právní úpravy vracela poplatníkovi pouze 1/2 zaplaceného poplatku.

Nová právní úprava

Nová právní úprava v ustanovení § 10 odst. 3 až 7 zákona o soudních poplatcích stanoví vrácení poplatků

1. Ve snížené výši v případech, kdy:

- Řízení bylo zastaveno před prvním jednáním (např. pro nedostatek podmínek řízení).
- Účastník řízení vezme svůj žalobní návrh na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnost zpět a bylo-li řízení zastaveno před prvním jednáním.
- Účastník řízení vezme svůj žalobní návrh na vydání platebního rozkazu (též elektronického, evropského nebo směnečného platebního rozkazu) zpět a ke zpětvzetí návrhu došlo nejpozději

v poslední den lhůty k podání odporu nebo námitek.

- Bylo řízení zastaveno před prvním jednáním po podání odporu nebo námitek k platebnímu rozkazu z důvodu zpětvzetí návrhu.
- Soud rozhoduje bez jednání a ke zpětvzetí podání došlo v době, kdy nebylo vydáno rozhodnutí ve věci samé.
- Dojde ke schválení smíru mezi účastníky řízení před tím, než je ve věci samé rozhodnuto.

Ve všech případech uvedených shora soud vrátí poplatníkovi zaplacený soudní poplatek snížený o 20 %, nejméně však o 1000,- Kč. Z toho vyplývá, činí-li soudní poplatek 1000,- Kč a méně, soud poplatek nevrací. Obdobně vrátí soud odpovídající sníženou část poplatku, bylo-li řízení zastaveno zčásti před prvním jednáním, nebo byl-li schválen smír pouze v části předmětu řízení. Rozdíl mezi původně zaplaceným soudním poplatkem a vráceným poplatkem (20%, nejméně 1 000,- Kč), má právo požadovat po druhém účastníkovi ten účastník řízení, který by jinak měl právo na přiznání náhrady nákladů řízení (např. dojde-li ke zpětvzetí důvodně podaného návrhu pro chování žalovaného). Soud by měl rozdílnou výši poplatku přičíst k nákladům řízení.

Snížený poplatek vrátí soud také v případech:

- Byl-li návrh na zahájení řízení o rozvod manželství vzat zpět po vydání rozhodnutí soudu, které nenabývalo právní moci, aniž bylo podáno odvolání.
- Byl-li návrh na zahájení řízení o zrušení, neplatnosti nebo neexistenci partnerství vzat zpět po vydání rozhodnutí soudu, které nenabývalo právní moci, aniž bylo podáno odvolání.

Soud vrátí z účtu soudu pouze polovinu poplatku (1000,- Kč, dle sazebníku poplatků položka 4 bod 6).

Snížené vrácení soudního poplatku v rámci zastavení řízení má předně motivovat účastníky řešit svůj spor mimosoudně. V úvahu je třeba vzít i fakt, že soudům vznikají náklady již od zahájení soudního řízení, a ty je třeba kompenzovat. Snížená část poplatku představuje manipulační poplatek soudu za provedené úkony (např. náklady za poštovné). Jisté polemiky vyvolává vrácení poplatku pro případ uzavření smíru. Otázkou je, zda je optimální vracet snížený soudní poplatek za stejných podmínek jako při zpětvzetí návrhu. Z logiky věci vyplývá, že úprava vrácení soudního poplatku pro případ smíru nemůže být pro účastníky řízení výhodnější, než v případě zpětvzetí žaloby, neboť by to znamenalo, že by institut zpětvzetí návrhu přestal být fakticky využíván [2].

2. V plné výši vrátí soud poplatek:

- Bylo-li řízení o rozvod manželství zastaveno nebo byl-li vzat návrh na zahájení řízení zpět nejpozději před vydáním rozhodnutí soudem prvního stupně.
- Bylo-li řízení o zrušení, neplatnosti nebo neexistenci partnerství zastaveno nebo byl-li vzat návrh na zahájení řízení zpět nejpozději před vydáním rozhodnutí soudem prvního stupně.
- Byl-li návrh na zahájení řízení před prvním jednáním odmítnut.

Úrok za opožděné vrácení poplatku

Soudní poplatky považujeme za daň v širším slova smyslu a při finančních operacích s poplatkem se použije speciálně zákon o soudních poplatcích a subsidiárně daňový řád[3]. Soudy mají postavení správce daně a vykonávají dělenou daňovou správu.

Právní úprava před novelou

Zákon o soudních poplatcích účinný do 31.12.2010 vůbec neřešil lhůtu k vrácení soudního poplatku. V běžné praxi soudy vracely poplatky se zpožděním 2-3 měsíců od právní moci rozhodnutí a v

některých případech třeba i po půl roce. Novelou zákona účinnou od 1.1.2011 byla zavedena v ustanovení § 6a odst. 3 zák. o soudních poplatcích 15 denní lhůta k vrácení poplatku. Soudy považovaly tuto lhůtu pouze za pořádkovou. Legislativní odbor Ministerstva spravedlnosti soudy upozornil, že se o pořádkovou lhůtu nejedná, a po jejím uplynutí vzniká oprávněné osobě nárok na úrok z vratitelného přeplatku podle § 155 odst. 5 daňového řádu. Tato právní úprava platila do 31.8.2011.

Aktuální právní úprava

Novelou účinnou od 1.9.2011 byl nově zaveden do zákona o soudních poplatcích § 10a, ze kterého vyplývá, že soud je povinen vrátit již zaplacený soudní poplatek nebo přeplatek poplatku ve lhůtě do 30 dnů od právní moci rozhodnutí, kterým o vrácení rozhodl. Je-li soudní poplatek vrácen poplatníkovi až po uplynutí 30 denní lhůty, vzniká poplatníkovi nárok na úrok z vratitelného přeplatku podle daňového řádu. Výši úroku stanoví daňový řád v ustanovení § 155 odst. 5, který odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí. Úrok se nepřizná, nepřesahuje-li 100 Kč. V současné době náleží poplatníkovi úrok ve výši 14,75 % p.a. (reposazba k 1.7.2011 činí 0,75%). O úroku rozhoduje soud pouze na základě podané žádosti poplatníka. Přiznaný úrok soud poukáže ve lhůtě 30 dnů od podání žádosti. Za den poukázání vratitelného přeplatku se považuje den, kdy došlo k jeho odepsání z účtu správce daně. Poukazuje se v české měně, a to buď bezhotovostním převodem na účet, nebo poštovním poukazem[4]. O přiznání výše úroků z vratitelného přeplatku rozhoduje konkrétně předseda soudu.

Bc. Jiří Plachý,
student právnické fakulty
Masarykovy univerzity
Obor: Veřejná správa

---

[1] Důvodová zpráva k zákonu č. [218/2011](#) Sb.

[2] Tamtéž.

[3] Zákon č. [280/2009](#) Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.

[4] Srov. ust. § 155 odst. 6 daňového řádu.

Další články:

- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních – hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)